

Khánh Thúc Hà (KHANH HA), Ngôi Sao Việt Tựa Sáng Trên Vòm Trời Văn Học Hoa Kỳ

Nhà văn Khanh Ha (Hà Thúc Khánh)

Phương Hoa

Vừa qua, Văn Bút Việt Nam Hội Ngoại Vùng Đông Bắc Hoa Kỳ (VNHNVD B HK) mà tôi tham gia, nhận được một tin vui thật lớn, làm rộn ràng cả diên đàn Văn Bút. Đó là tin văn sĩ gốc Việt Hà Thúc Khánh (Khánh Hà), phu quân của thành viên Văn Bút văn thi sĩ Nguyễn Phương Thúy, đã đoạt cùng lúc hai giải thưởng văn học giá trị của Hoa Kỳ chỉ cách nhau có một tháng. Giải truyện ngắn “2020 WILLIAM FAULKNER Literary Competition” hồi tháng 9, và đến nay, gần cuối tháng 10, anh lại đoạt tiếp giải “THE 2020 ORISON ANTHOLOGY Award in Fiction” trong cùng một tác phẩm, “THE WOMAN-CHILD.”

Ngoài việc cùng chung sinh hoạt trong Văn Bút VNHNVDĐB HK, tôi còn là thành viên nhóm *Cô Gái Việt* (CGV) cũng ở Hoa Kỳ, một di dân đàn quy tụ toàn nữ văn, thi, nhạc sĩ Việt, do Phương Thúy đi đầu hành. Cô cũng là chủ nhiệm kiêm chủ bút *Tuyển Tập Cô Gái Việt*, phát hành mỗi năm một lần, gồm những bài viết của thành viên CGV trên nước Mỹ và thế giới, với mục đích góp phần bảo tồn Việt Ngữ và giữ gìn văn hóa Việt Nam nơi hải ngoại, v.v.

Nhờ vậy, tôi mới có dịp may được quen biết nhà văn Khánh Hà (Nv KH). Xin kính chia sẻ cùng quý độc giả cuộc trao đổi đầy thú vị dưới đây giữa người viết và Nv KH:

Thưa anh Khánh Hà,

Trước hết, Phương Hoa xin trân trọng chúc mừng anh đã đoạt được hai giải thưởng văn học giá trị vừa rồi, và cảm ơn anh dành cho P. Hoa cuộc đời trao, chia sẻ thật đặc biệt, thật vinh dự này. Là một người viết văn tiếng Việt, và chủ mới bắt đầu tập tò viết chút ít tiếng Anh gần đây, nên P. Hoa vô cùng khâm phục sự thành công tuyệt vời mà anh giành được khi hội nhập vào dòng chính của văn học Hoa Kỳ. P. Hoa xin phép được hỏi anh đôi điều, mong anh vui lòng chia sẻ để độc giả Việt Báo và bà con đồng hương Việt khắp nơi cùng chia vui với anh.

Nv KH: Xin cảm ơn chị P. Hoa đã có nhã ý giới thiệu tôi, một Vietnamese American writer, cho độc giả Việt Báo. Rất hân hạnh được tiếp chuyện với chị hôm nay.

P. Hoa: Dạ cảm ơn anh. Thưa anh, xin anh cho biết thêm chi tiết về hai giải thưởng truyện ngắn của WILLIAM FAULKNER Literary Competition và "ORISON ANTHOLOGY Award in Fiction" đã trao cho tác phẩm "THE WOMAN-CHILD" cùng giá trị văn học của chúng, và lý do tại sao anh dự thi hai giải thưởng ở hai nơi lại cùng một tác phẩm? Và nếu tiện, xin anh tóm tắt đôi điều về tác phẩm "THE WOMAN-CHILD" đã đoạt giải?

Nv KH: Thưa chị, giải William Faulkner Literary Competition

trao giải nhưng không xuất bản truyện đoạt giải; còn giải Orison Anthology Award in Fiction sau khi trao giải sẽ xuất bản truyện—lịch trình là mùa thu năm 2021. Tóm lại, không có sự mâu thuẫn hay bất đồng giữa hai giải về sự đệ trình của mỗi truyện tranh giải. Truyện “The Woman-Child” được tóm lược như sau:

Set in Vietnam 20 years after the end of the war in a coastal habitat being ruined by modern aquaculture industry, “The Woman-Child” tells a story of a tender relationship between Vietnam-born Minh who as a Vietnamese expatriate living in the United States visits the country as a graduate student, and a young local girl who lives on the seaside with its ever-present ocean and its ecological beauty, set against a backdrop of the Vietnam’s environmental degradation caused by shrimp aquaculture, when half a million hectares of coastal mangrove forests had been razed to become prawn farms to feed the American market.

(P.Hoa xin tạm dịch: Truyện lấy bối cảnh ở Việt Nam, 20 năm sau chiến tranh, trong một môi trường sông ven biển đang bị hủy hoại bởi kỹ nghệ thủy sản tàn tảo. “The Woman-Child” kể câu chuyện về mối quan hệ mong manh giữa nhân vật tên Minh, một Việt kiều Mỹ, sau khi tốt nghiệp trở về thăm quê hương, và một cô gái trẻ địa phương sông ven biển với đại dương mệnh mông cùng vẻ đẹp sinh thái thiên nhiên tự thuở nào của nó, giờ đây phải đối diện với sự suy thoái môi trường tại Việt Nam do kỹ thuật nuôi tôm, khi nửa triệu mẫu rừng cây đuốc ở ven biển đã bị san bằng để làm khu nuôi tôm cung cấp cho thị trường Mỹ.)

P. Hoa: Tuyệt vời. Thưa anh, ngoài hai giải thưởng này ra, theo chỗ P. Hoa được biết, anh đã từng nhận “không biết cơ man nào” (cười) thành tích. Ví dụ như, 7 lần anh được đưa vào giải “Pushcart Prize,” một giải thưởng văn học được vinh danh nhiều nhất nước Mỹ kể từ năm 1976, là hội văn học mà hầu hết các nhà văn, nhà thơ, nhà phê bình văn học, viết tiểu luận nổi tiếng ở Hoa Kỳ tham gia từ 1976 cho đến nay. Rồi thì

tác phẩm của anh cũng từng vào chung kết giải thưởng “The Mary McCarthy,” “Many Voices Project,” “Prairie Schooner Book Prize,” “The William Faulkner-Wisdom Creative Writing Award,” là những giải thưởng nổi tiếng, và giải “The Sand Hills” dành cho sách hư cấu hay nhất, tiếp đến là giải “Robert Watson” của Greensboro Review về tiểu thuyết hay, và còn nữa... Ôi, đúng là đằm mu... hụt hơi luôn rồi (cười). Nhờ anh điếu chỉnh lại cho đúng, bổ sung thêm những giải thưởng P. Hoa nêu còn thiêu trong danh sách này? Vì P. Hoa biết còn nhiều giải thưởng khác chưa được cập nhật. Đặc biệt, xin anh cho biết, giải thưởng anh nhận đầu tiên là giải thưởng gì? Nhận được năm nào? Và tác phẩm đó tên là gì?

Nv KH: Cám ơn chị đã quá khen, và cũng xin cám ơn chị đã liệt kê đầy đủ. Sự thật là tất cả các giải thưởng đều nặng phần chủ quan, từ giải thưởng nhỏ đến giải thưởng lớn. Nếu có tâm đầu ý hợp với ban giám khảo—on the same vibrations—thì tỷ lệ thắng sẽ cao hơn, với điều kiện tiên quyết là sáng tác phải có giá trị. Tin vui thường đến rất bất ngờ vì có lẽ những gì mình mong muốn thường không bao giờ đến. Giải thưởng văn chương đầu tiên tôi nhận được là [Robert Watson Prize](#), năm 2013 (see link in blue). Truyện ngắn nhan đề [Heartbreak Grass](#) (see link in blue).

P. Hoa: “Nếu có tâm đầu ý hợp với ban giám khảo” Nghe “ngọt ngào” nhưng có lý lắm! (smile). Thưa anh, trong tất cả những giải thưởng của anh, giải thưởng nào mà anh tâm đắc nhất? Giá trị cao nhất? Có kỷ niệm nào đặc biệt đáng nhớ, vui buồn, trong những lần anh được giải, hoặc nhận giải, hoặc khi viết về tác phẩm?

Nv KH: Hai truyện ngắn tâm đắc nhất của tôi là “Heartbreak Grass” và “The Woman-Child.” Trong mỗi truyện người đọc có thể cảm nhận được sự linh động chân thành của những nhân vật và qua bài bình của truyện. Thưa chị, viết truyện đã khó thì đoạt một giải văn chương càng khó hơn. Cá

vượt vũ môn trong thực tế chính là một ảo tượng cho biết bao nhiều nhà văn. Nhưng tôi rất vui mỗi khi nhận được tin thông gì đó mà nói theo tiếng Anh là “a pure joy.”

P. Hoa: Dạ anh. P. Hoa đã từng may mắn đọc qua truyện ngắn “Heartbreak Grass” của anh, nói về người thương phò binh Cộng sản được gọi là “Uncle Chung,” trải qua sau trận chiến với hai mắt bị mù và tứ chi đều mất hết, rất sống động và cảm động... nên anh “đánh bại” hết các tác giả khác cũng đúng thôi. Và thưa anh, P. Hoa cũng được biết, truyện “Mrs. Rossi’s Dream” của anh mới xuất bản năm 2019 cũng đã nhận quá nhiều kết quả đẹp. Anh được “Foreword Reviews INDIES” trao cho huy chương Bạc về “Historical Adult Fiction” là tiểu thuyết lịch sử dành cho người lớn, và huy chương Vàng về “War & Military Adult Fiction” tiểu thuyết chiến tranh & quân đội dành cho người lớn, và “Booklist” đã vinh danh là sách mới hay nhất. Anh có thể cho biết chút ít về quyển sách này, anh lấy ý tưởng từ câu chuyện thật hay hư cấu? Và phải mất thời gian bao lâu thì anh hoàn tất quyển sách này?

Nv KH: Tiểu thuyết của tôi thường thành hình bắt đầu từ một hình ảnh. Hình ảnh nguyên thủy chuyển biến thành quyển sách “Mrs. Rossi’s Dream” đến từ một documentary film. Đó một bà đang bóng dáng một phụ nữ Mỹ đến một năm nơi thi thi con bà đã được an táng cách đó 20 năm. Lúc bấy giờ tôi đã sống ở đất Mỹ rất lâu và hình ảnh đó vẫn sống trong tôi qua nhiều năm nữa cho đến một hôm tôi cảm nhận được sự thôi thúc phải viết về hình ảnh đó. Trong suốt thời gian viết tôi ngỡ như mình là một đứa bé đang học những điều lạ lùng ở trái đất này, một môi trường đầy đam mê và quyến rũ, đầy những con người đa chủng tộc, đầy bí ẩn, đầy tham lam, gian ác và hung dữ, nhưng ngược lại cũng đầy tình thương và tha thứ. Một buổi sáng sau hai năm viết liên tục, tôi bước ra ngoài và đứng nhìn cây Hương Đào đang trải bông rực một góc nhà. Và về sau bắt đầu kêu.

P. Hoa: Wow! Thiết là phải... nín thở khi nghe anh kể (cười), vì

có thể thấy sự quyệt tâm, cũng như trí tưởng tượng quá phong phú của anh đã thuyết phục được độc giả Mỹ, một điều không phải dễ cho tất cả các nhà văn viết tiếng Anh, nhất là khi tiếng Anh là ngôn ngữ thứ hai. Và, P. Hoa được biết anh tốt nghiệp ban Văn Chương/Báo Chí ở đại học Ohio, xin cho hỏi, anh có xấp dụng bằng cấp này cho việc làm nào khác hay là anh chuyên viết văn? Về viết văn, cho tới hiện tại anh đã xuất bản được bao nhiêu tác phẩm? Truyện ngắn? Truyện dài?

Nv KH: Tôi không có cơ hội để áp dụng học thức của mình vào ngành báo chí; nhưng cách viết của báo thật sự giúp tôi khi viết văn—hành văn của báo chí là ngắn, gọn, gãy, dễ—nói khác hơn là cách diễn đạt phải ngắn gọn và rõ ràng. Đọc Ernest Hemingway có lẽ quý độc giả sẽ thấy tính chất đó. Tác phẩm đầu tiên của tôi là “Flesh,” kế đến là “The Demon Who Peddled Longing,” và tác phẩm gần đây nhất là “Mrs. Rossi’s Dream.” Riêng về truyện ngắn thì tôi có trên 30 truyện đã xuất bản qua nhiều tạp chí văn chương Mỹ—phần lớn là những tạp chí của những chương trình Master of Fine Arts (MFA) do những sinh viên cao học quản lý và điều hành từ các trường đại học khác nhau.

P. Hoa: Dạ, cảm ơn anh. Xin cho hỏi, anh có nhà văn thần tượng nào cho phong cách viết của anh không? Và anh có thể cho biết anh có những gì để nói, nhìn gì cho độc giả trong những câu chuyện về chiến tranh như “Mrs. Rossi’s Dream” không ạ?

Nv KH: Thần tượng về văn chương thì tôi không có; tuy nhiên tôi thích đọc Ernest Hemingway, William Faulkner, Cormac McCarthy, Robert Penn Warren. Tác phẩm “Mrs. Rossi’s Dream” hoàn toàn đứng riêng về phương diện chiến tranh. Nó chỉ mô tả sự tàn bạo vô nhân của chiến tranh và sự mất mát của chúng ta trong tình nhân loại. Là một nhà văn tôi chỉ viết khách quan nên không bao giờ có tham vọng biểu dương một chiến thắng hay gì đời một bài thuyết pháp.

P. Hoa: Dạ anh. Nhưng dù anh có khiêm nhường mà nói thế, độc

giữ vốn có thì nhận ra những “sự tàn bạo vô nhân của chiến tranh” anh mô tả trong truyện, là những nhân vật, những lời kêu gọi thông thiết lương tâm loài người về đạo đức, về lòng nhân, và về tình người với nhau. Cho P. Hoa hỏi tiếp, truyện đầu tay bằng tiếng Anh anh viết là khi nào, và đó là chuyện gì? Điều gì đã giúp anh “đánh đâu thông đó” khi gửi bài dự thi? Anh đã luôn “đoán trước” được chủ ý và yêu cầu của ban giám khảo?

Nv KH: Thưa chị, truyện đầu tay Anh ngữ của tôi được viết lúc tôi là một senior ở trường đại học Ohio University, Athens, trong khi theo học một khóa Creative Writing. Giáo sư của tôi lúc bấy giờ là nhà văn nổi tiếng Daniel Keyes, tác giả của tác phẩm “Flowers for Algernon.” Cuối khóa ông chọn truyện ngắn của tôi và xin phép tôi cho ông gửi đăng trên tờ tạp chí Ohio Review. Nhan đề truyện ngắn là “A Woman from Saigon.” Tôi quên gần hết câu chuyện vì cũng hơn 30 năm rồi. Về việc gửi bài dự thi và “đoán được” chủ ý lẫn yêu cầu của ban giám khảo thì tôi xin lập lại một sự thật, một chân lý cho tất cả tác phẩm dự thi: Tất cả kết quả đều dựa trên sở thích cá nhân; cho nên nếu hợp tính, hợp thẩm mỹ với nhau thì tác phẩm đó sẽ thắng.

P. Hoa: Thưa anh, P. Hoa đã được đọc nhiều truyện ngắn tiếng Việt anh viết cho tờ Tuổi Hoa trước năm 1975. Khi đó anh còn trong tuổi học trò, mà những truyện ngắn anh viết như “Săn Người,” “Hoa Đầu Mùa,” hay “Tổ Chim,” trên Tuổi Hoa, ngòi bút của anh khi ấy đã rất vững chắc, sắc sảo, rất hay, và đầy vẻ huyền bí không thua gì những nhà văn nổi tiếng. Một tương lai sáng lạn về văn học Việt Nam như thế, tại sao về sau ra nước ngoài anh không tiếp tục viết tiếng Việt nữa, mà chỉ chuyên viết sách tiếng Anh? Còn nữa, anh có dự định dịch sang Việt ngữ những tác phẩm của anh để bà con mình những người không biết nhiều tiếng Anh có thể đọc?

Nhà văn Khanh Ha (Hà Thúc Khánh)

Nv KH: Thưa chị, thư còn viết cho Túì Hoa tôi đang ở tuổi 13-15 và chớ biết viết vì đam mê. Bao nhiêu năm, sau khi đã trưởng thành tôi không còn sự ngây thơ đó nữa, vì sự tự hào, dù đó là một hào huy, đã thúc đẩy tôi sáng tác qua Anh ngữ để đạt một số độc giả rộng lớn hơn. Việc chuyển dịch những gì đã viết từ Anh ngữ sang Việt văn đòi hỏi rất nhiều thì giờ và một tinh thần tận tụy mà tôi không làm được vì đã hết tâm viết truyện bằng Anh ngữ. Ngoài ra, nếu muốn dịch hay thì nên để một dịch giả khác mình làm chuyện đó. Rất ít có tác giả nào tự dịch những gì mình viết.

P. Hoa: Dạ anh nói đúng lắm. Còn điếu này, P. Hoa từng đọc một bài viết dè thương từ phu nhân Phương Thúy của anh, tựa đề là “Giận”:

<http://nguyenpthuy.jigsy.com/files/documents/0a73d5cd-ab52-4c15-991e-b054ec2934ec.pdf>

Trong đó có đề cập đến một bài tình thơ bằng tiếng Anh,

“Gasoline Rainbow” rất ngọt ngào, rất lãng mạn, anh viết cho nàng khi hai người mới yêu nhau. Xem ra hần thơ Anh ngữ của anh cũng khá là... lai láng (cười). Như vậy, ngoài viết sách, anh có làm thơ tiếng Anh không?

Nv KH: Thưa chị có; nhưng đó cũng như so sánh một chef với một sous-chef. Tình yêu có thể gọi cảm hứng diễn đạt qua văn thơ để bắt giữ những sắc màu lãng mạn lúc đó, và tôi đã làm thơ khi tôi biết yêu. Nhưng cuối cùng tôi vẫn là một nhà văn.

P. Hoa: Anh đi đáp duyên đáng lắm (cười). Là một nhà văn gốc Việt rất thành công trong dòng chính văn học Mỹ quố, anh thuộc vào hàng “tên b” của những cây viết mới bắt đầu, anh có lời khuyên gì, nên nên gì, bí quyết gì, để đến sự thành công vượt bậc đó mà anh có thể chia sẻ cho những “hậu bối” trên con đường viết lách bằng Anh ngữ, và cả những cơ hội có thể thăng giãi văn chương như anh?

Nv KH: Viết văn cũng như tập nấu ăn, thưa chị. Nếu có người chỉ dạy đó chỉ là mmm muoi thêm vào thôi. Sự trưởng thành của một nhà văn đến từ chính mình, có nghĩa là viết và viết. Và đọc. Đọc nhiều để biết biết kiến thức cho kỹ thuật viết, và viết nhiều để tôi luyện kỹ thuật hầu tìm được tiếng nói của riêng mình. Một nhà văn không có tiếng nói đặc thù cũng giống như “generic drug” so sánh với “brand-name drug.” Nếu đây có thể xem là một lời khuyên thì xin chị chấp nhận.

P.Hoa: Dạ anh, tất nhiên đó là những lời khuyên vô giá! Câu hỏi chốt là về sự nghiệp văn chương của anh: Mục tiêu sắp tới của anh là gì? Anh có dự định tranh đoạt những giải thưởng văn học nào trong tương lai? Và hiện anh có đang chuẩn bị in sách mới?

Nv KH: Tôi luôn bận với sáng tác. Lúc đang viết một tiểu thuyết thì tôi đã có một hình ảnh của sáng tác khác sau đó. Tiểu thuyết tôi vừa viết xong đã có một số truyện ngắn trích

ra từ đó, đã và sẽ đăng trên một số tạp chí văn chương của Mỹ—*Waccamaw Journal*, *Solstice Literary Magazine*, *Evening Street Press*. Hiện tôi sắp kết thúc phần tham khảo cho sáng tác mới và sẽ bắt đầu viết vào năm tới.

P. Hoa: Hết sếp! Chúc mừng anh! Thật là ngưỡng mộ sức viết ngút ngàn như gió cuốn, như mây bay, như nước chảy của anh, những đức tính và sự quyệt tâm ấy không phải nhà văn nào cũng làm được. Và, nếu không có gì bất tiện, anh có thể cho biết anh đến Mỹ năm nào và thuộc diện gì?

Nv KH: Thưa chị tôi du học ở Ohio University, Athens, vào thập niên 70, trước khi chúng ta mất nước vào tay Cộng sản.

P. Hoa: Dạ cảm ơn anh. Để kết thúc cuộc trao đổi này, P. Hoa xin chân thành cảm ơn anh Khánh Hà rất nhiều, đã bỏ thì giờ quý báu để chia sẻ nhiều điều thú vị và bổ ích cho những cây viết tiếng Anh “mới non” gốc Việt (như P. Hoa) trong cuộc trò chuyện này. Kính chúc anh cùng gia đình vui khỏe, hạnh phúc, và riêng anh, chúc anh luôn tiến mãi trong sự nghiệp văn chương trên quê hương thứ hai này.

Nv KH: Xin thành thật cảm ơn chị. Chúc chị và gia quyến được bình an trong thời COVID-19 này.

P. Hoa: Dạ cảm ơn và kính chào anh.

Quý độc giả nếu muốn đọc các truyện ngắn Việt ngữ của nhà văn Khánh Hà đăng trên báo Tuổi Hoa trước 1975 xin mời vào những đường link sau đây. (copy link bỏ lên Google để tìm)

**Truyện Ngắn: “Săn Người” trang 79, – Tuổi Hoa số 85 & 86 –
Xuân Mậu Thân
1968: <https://drive.google.com/file/d/0B9E44PtYv9V-bG0wN09Sb29a0EU/view>*

*“*Hoa Đu Mùa*” – *TU i HOA s 76, 1967:*

<https://drive.google.com/file/d/0B9E44PtYv9V-SUExWFFMSlJRckU/view>

*“*T m*” – *TU i HOA s 52, 1966 (serialized Part 1):*

<https://drive.google.com/file/d/0B9E44PtYv9V-RnRQeFdDQVdybGs/view>

*“*T m*” – *TU i HOA s 53, 1966 (serialized Part 2):*

<https://drive.google.com/file/d/0B9E44PtYv9V-REl5Z0RDbGZLRmM/view>

*“*T m*” – *TU i HOA s 54, 1966 (serialized Part 3):*

<https://drive.google.com/file/d/0B9E44PtYv9V-aGZ2bjhVS0tzZDQ/view>

*“*T m*” – *TU i HOA s 55, 1966 (serialized Part 4):*

<https://drive.google.com/file/d/0B9E44PtYv9V-cFc3UEEzWGxEU0E/view>

*“*T m*” – *TU i HOA s 56, 1966 (serialized Part 5):*

*“*T m*” – *TU i HOA s 57, 1966 (serialized Part 6):*

<https://drive.google.com/file/d/0B9E44PtYv9V-aDFheFlsc2RhSHc/view>

Phương Hoa – Tháng 10/2020